

UUREA PAASTUPLASMAS

Lühend	fp-Urea																																				
Mõiste	Kvantitatiivselt suurim valgu ainevahetuse lämmastikku sisaldav lõppsaadus. Uurea kontsentratsioon seerumis sõltub toidu valgusisaldusest ja valgu lõhustumisest maksas, eritumisest glomerulaarfiltratsiooni teel ja reabsorptsioonist neerutorukestes. Atsidoosi korral toodetakse urea asemel glutamiini, millest neerudes tekib ammoniaak.																																				
Näidustused	<ul style="list-style-type: none"> ▪ neerufunktsiooni hindamine ▪ hüdratsiooni hindamine ▪ lämmastikutaseme hindamine ▪ dialüüsipatsiendi seisundi hindamine ▪ kooma diferentsiaaldiagnostika 																																				
Proovivõtu vahendid	Geeli ja liitiumhepariiniga katsuti																																				
Materjali säilivus ja transport	Plasma: 15–25 °C 7 päeva, 2–8 °C 7 päeva, –20 °C 1 aasta Juhul kui proovimaterjali ei saa kohe laborisse saata, tuleb plasma eraldada.																																				
Teostamise aeg ja koht	Õöpäev läbi, kliinilise keemia labor, Ravi 18																																				
Mõõtmismeetod	Fotomeetria, kineetiline																																				
Referentsvahemikud	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%;">Täiskasvanud:</td> <td style="width: 10%; text-align: right;">> 90 a:</td> <td style="width: 10%;">3,6–11</td> <td style="width: 10%;">mmol/L</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">M 19–90 a:</td> <td>3,0–9,2</td> <td>mmol/L</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">N 19–90 a:</td> <td>3,5–7,2</td> <td>mmol/L</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">M 19–50 a:</td> <td>3,2–7,3</td> <td>mmol/L</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">N 19–50 a:</td> <td>2,6–6,7</td> <td>mmol/L</td> </tr> <tr> <td>Lapsed:</td> <td style="text-align: right;">14–19 a:</td> <td>2,6–6,8</td> <td>mmol/L</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">4–13 a:</td> <td>2,5–6,0</td> <td>mmol/L</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">1–3 a:</td> <td>1,8–6,0</td> <td>mmol/L</td> </tr> <tr> <td></td> <td style="text-align: right;">< 1 a:</td> <td>1,8–6,4</td> <td>mmol/L</td> </tr> </table>	Täiskasvanud:	> 90 a:	3,6–11	mmol/L		M 19–90 a:	3,0–9,2	mmol/L		N 19–90 a:	3,5–7,2	mmol/L		M 19–50 a:	3,2–7,3	mmol/L		N 19–50 a:	2,6–6,7	mmol/L	Lapsed:	14–19 a:	2,6–6,8	mmol/L		4–13 a:	2,5–6,0	mmol/L		1–3 a:	1,8–6,0	mmol/L		< 1 a:	1,8–6,4	mmol/L
Täiskasvanud:	> 90 a:	3,6–11	mmol/L																																		
	M 19–90 a:	3,0–9,2	mmol/L																																		
	N 19–90 a:	3,5–7,2	mmol/L																																		
	M 19–50 a:	3,2–7,3	mmol/L																																		
	N 19–50 a:	2,6–6,7	mmol/L																																		
Lapsed:	14–19 a:	2,6–6,8	mmol/L																																		
	4–13 a:	2,5–6,0	mmol/L																																		
	1–3 a:	1,8–6,0	mmol/L																																		
	< 1 a:	1,8–6,4	mmol/L																																		
Kriitilised väärtused	Täiskasvanud: > 30 mmol/l																																				
Tõlgendus	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 15%;">Urea↑</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> ▪ neerufunktsiooni häire (südame paispuudulikkus, vee ja soolade puudus, šokk, äge müokardiinfarkt), neeruhaigus (glomerulonefriit, püelonefriit), kuseteede obstruktsioon, neerupuudulikkus ▪ gastrointestinaaltrakti verejooks ▪ diabeetiline ketoatsidoos ▪ kataboolsed seisundid (põletused, sepsis, raske lihaste kahjustus jt) ▪ eakad </td> </tr> <tr> <td>Urea↓</td> <td> <p>Segavad tegurid: valgurikas toit, paljud ravimid</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ maksapuudulikkus (hepatiidi, mürgistuse korral) ▪ akromegaalia ▪ toitumishäire, imendumishäire ▪ nefrootiline sündroom ▪ hüperhüdratsioon, antidiureetilise hormooni liignõristuse sündroom (SIADH) ▪ rasedus (III trimester), lapsed, naised (väiksem lihasmass) <p>Segavad tegurid: valguvaene ja süsivesikuterikas toit, anaboolsed steroidid, klooramfenikool, kasvuhormoon, streptomütsiin</p> </td> </tr> </table>	Urea ↑	<ul style="list-style-type: none"> ▪ neerufunktsiooni häire (südame paispuudulikkus, vee ja soolade puudus, šokk, äge müokardiinfarkt), neeruhaigus (glomerulonefriit, püelonefriit), kuseteede obstruktsioon, neerupuudulikkus ▪ gastrointestinaaltrakti verejooks ▪ diabeetiline ketoatsidoos ▪ kataboolsed seisundid (põletused, sepsis, raske lihaste kahjustus jt) ▪ eakad 	Urea ↓	<p>Segavad tegurid: valgurikas toit, paljud ravimid</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ maksapuudulikkus (hepatiidi, mürgistuse korral) ▪ akromegaalia ▪ toitumishäire, imendumishäire ▪ nefrootiline sündroom ▪ hüperhüdratsioon, antidiureetilise hormooni liignõristuse sündroom (SIADH) ▪ rasedus (III trimester), lapsed, naised (väiksem lihasmass) <p>Segavad tegurid: valguvaene ja süsivesikuterikas toit, anaboolsed steroidid, klooramfenikool, kasvuhormoon, streptomütsiin</p>																																
Urea ↑	<ul style="list-style-type: none"> ▪ neerufunktsiooni häire (südame paispuudulikkus, vee ja soolade puudus, šokk, äge müokardiinfarkt), neeruhaigus (glomerulonefriit, püelonefriit), kuseteede obstruktsioon, neerupuudulikkus ▪ gastrointestinaaltrakti verejooks ▪ diabeetiline ketoatsidoos ▪ kataboolsed seisundid (põletused, sepsis, raske lihaste kahjustus jt) ▪ eakad 																																				
Urea ↓	<p>Segavad tegurid: valgurikas toit, paljud ravimid</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ maksapuudulikkus (hepatiidi, mürgistuse korral) ▪ akromegaalia ▪ toitumishäire, imendumishäire ▪ nefrootiline sündroom ▪ hüperhüdratsioon, antidiureetilise hormooni liignõristuse sündroom (SIADH) ▪ rasedus (III trimester), lapsed, naised (väiksem lihasmass) <p>Segavad tegurid: valguvaene ja süsivesikuterikas toit, anaboolsed steroidid, klooramfenikool, kasvuhormoon, streptomütsiin</p>																																				
Konsultatsioon	Vaike Viia, Svetlana Norman																																				
HK hinnakirja koodid	66102																																				
Kirjandus	<ol style="list-style-type: none"> 1. Marks V, Cantor T, Mesko D, et al (2002) Differential diagnosis by laboratory medicine, Springer-Verlag: 351–353 2. Fischbach FT, Dunning MB (2004) A manual of laboratory diagnostic tests, 7th Edition, Lippincott Williams & Wilkins: 345–346, 351–352 3. Burtis CA, Ashwood ER (1999) Tietz textbook of clinical chemistry, 3rd Edition, W.B. Saunders Company: 1239–1241 																																				
Koostaja	Liisa Kuhi																																				